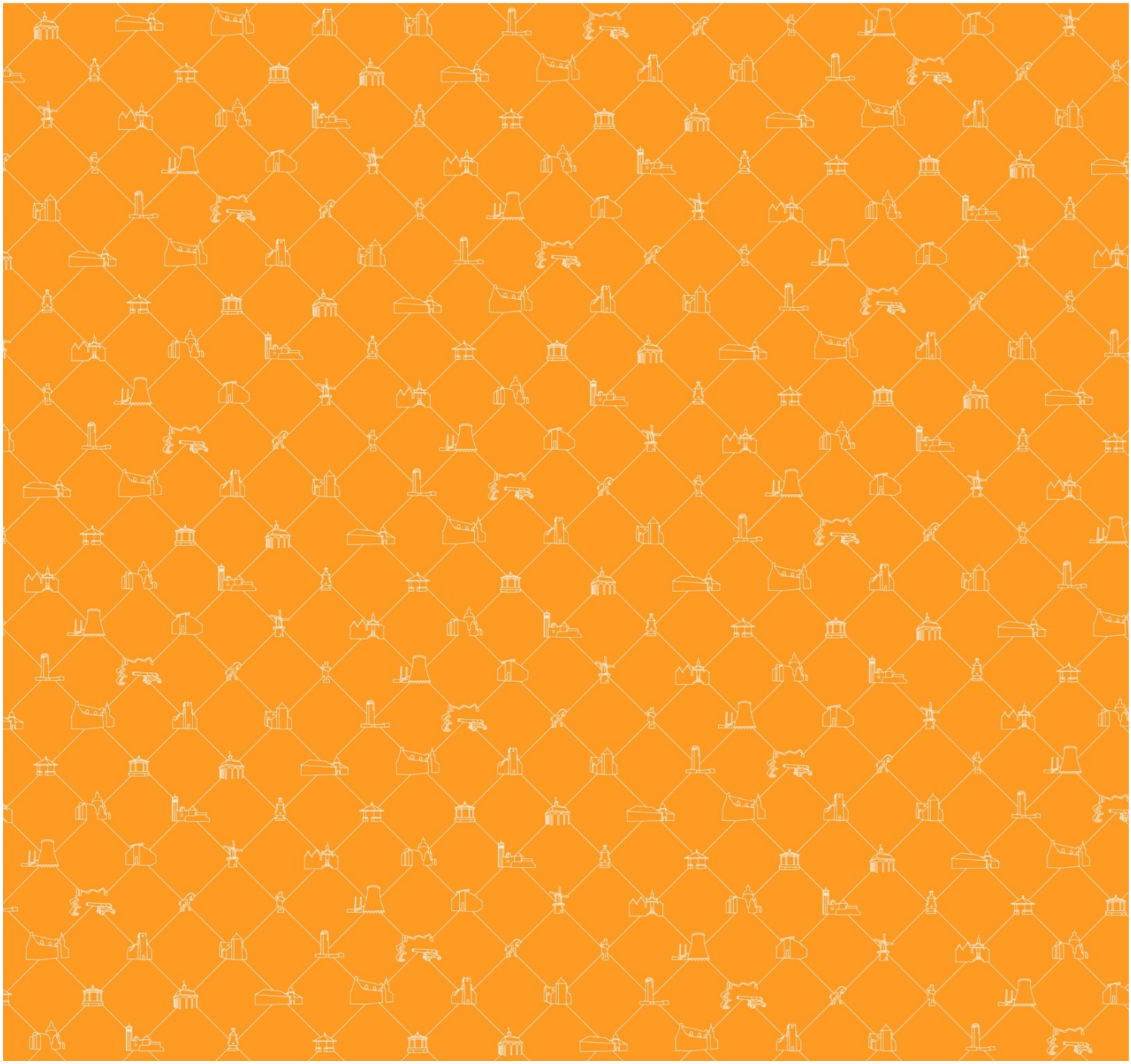
Gemeente
Geertruidenberg

Najaarsnota 2024

Gemeente Geertruidenberg

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**

1. Inleiding **3**

2. Samenvatting **4**

3. Tussenrapportage 2024-2 ..... **5**

3.1 Programma's 5

Programma 1 Opgave Leefbaarheid 5

1.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 5

1.2 Financiële afwijkingen exploitatie 7

1.3 Investeringen 8

Programma 2 Opgave Duurzaamheid 8

2.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 8

2.2 Financiële afwijkingen exploitatie 9

2.3 Investeringen 10

Programma 3 Opgave Mens en Zorg 11

3.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 11

3.2 Financiële afwijkingen exploitatie 14

3.3 Investeringen 15

Programma 4 Opgave Wonen 16

4.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 16

4.2 Financiële afwijkingen exploitatie 17

4.3 Investeringen 17

Programma 5 Opgave Economie en Toerisme 17

5.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 17

5.2 Financiële afwijkingen exploitatie 18

5.3 Investeringen 18

Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening 19

6.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 19

6.2 Financiële afwijkingen exploitatie 21

6.3 Investeringen 21

Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie 21

7.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen 21

7.2 Financiële afwijkingen exploitatie 22

7.3 Investeringen 23

3.2 Reserves en voorzieningen 24

3.3 Recapitulatie afwijkingen programma's 25

1. Inleiding

De bestuurlijke planning & controlcyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende taak, en de uitoefening van hun budgetrecht. De Najaarsnota is de tweede tussenrapportage (TURAP 2024-2). Met de Najaarsnota informeren wij u over de voortgang van de begroting. Dit doen wij zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Daarnaast vragen wij u in te stemmen met de aanpassing van de begroting in lijn met de gepresenteerde financiële afwijkingen.

We hebben geleerd van de ervaringen met TURAP 2024-1. Bij de bespreking van de TURAP 2024-1 gaf u aan dat het een lijvig document geworden was. Dat klopt, onder meer omdat het veel overlap liet zien met de begroting. De insteek van de verslaglegging is “kort maar krachtig”. Zoals u van ons gewend bent, lichten wij de financiële afwijkingen groter dan € 25.000 toe. De voortgang van beleid laten we zien aan de hand van een stoplichtmodel:

- Groen: De actie verloopt conform planning;
- Oranje: We lopen wat vertraging op, maar verwachten nog steeds het resultaat te kunnen halen;
- Rood: We zien een groot risico in het tijdig behalen van het resultaat.

We laten daarbij ook zien wat de voortgang bij TURAP 2024-1 was. We geven een toelichting als de voortgang “oranje” of “rood” is, of een verandering laat zien ten opzichte van TURAP 2024-1.

Naar goed gebruik ontvingen we de septembercirculaire op de Prinsjesdag. De analyse van de septembercirculaire is doorgaans het tweede deel van de Najaarsnota. Dat hebben we nu niet gedaan. De septembercirculaire bevat enkel technische aanpassingen. De bezuinigingen op de jeugdgelden zijn teruggedraaid. Het effect daarvan merken we pas in 2026. Daarnaast wordt een tijdelijke compensatie verstrekt voor de inrichting van het bibliotheekwerk. Dit is een actie vanuit het Regeerakkoord. De bijbehorende mutaties zijn verwerkt in deze TURAP 2024-2 en in de Begroting 2025.

2. Samenvatting

Najaarsnota

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen het financieel perspectief geschetst. Meer gedetailleerde informatie over de afwijkingen worden in de programma's weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)	**2024**	**V/N**
Begroting 2024-2027 na TURAP 2024-1 (inclusief tussentijdse raadsbesluiten)	**1.730**	**N**
WMO: beschermd wonen	420	V
Participatie	519	N
Jeugd	806	N
Toekomstvisie G-kracht verplaatst naar 2026	50	V
Aanpassing rekenrente	303	V
Aanpassing kapitaallasten	147	V
Hogere opbrengst OZB	154	V
Hogere leges omgevingsvergunningen als gevolg van project A27	630	V
Storting in VAR om solvabiliteitsratio positief te beïnvloeden vervalt	900	V
Incidentele opbrengst grondverkopen	2.820	V
Afwaarderen reserve ontheemden € 4.000.000	2.827	V
Opheffen niet gebruikte bestemmingsreserves	678	V
Versterken van de VAR	6.325	N
Overige mutaties	107	V
Saldo begroting na TURAP 2024-2 (voor algemene uitkering)	**344**	**N**
Algemene uitkering op basis van septembercirculaire 2024	688	V
Saldo begroting na TURAP 2024-2	**343**	**V**

3. Tussenrapportage 2024-2

3.1 Programma's

Programma 1 Opgave Leefbaarheid

1.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

a. Integraal wijkgericht samenwerken

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Datagericht werken	Objectieve informatie als basis voor wijkgericht werken.				
a2	Verbreden van wijkgericht samenwerken	Verschillende initiatieven komen samen onder één vlag.				
a3	De wijken én de buurten centraal stellen	Vanuit de wijken nader inzoomen op de differentiatie in de buurten.				
a4	Als één gemeente communiceren	Duidelijkheid voor bewoners op alle onderwerpen in de openbare ruimte.				
a5	Kracht van bestaande initiatieven gebruiken	Continuïteit bij initiatieven die goed lopen.				

a1. We geven invulling aan datagericht werken. Tegelijkertijd zijn hier nog serieuze stappen te zetten. Met het budget dat in 2025 voorhanden is willen we dit gaan optimaliseren, in het restant van 2024 werken we proefondervindelijk.

a2. Vanuit het fysieke domein zijn we nauwer gaan samenwerken met het sociaal domein. Dat betekent ook dat we efficiënter en effectiever gaan werken. Bovendien komen bepaalde budgetten bij elkaar. Dit geeft dan ook meer slagkracht.

a4. We hebben actief gewerkt aan onze communicatiestrategie door op een meer eenduidige manier te communiceren. Nu komt dit samen in Samen sterk in uw buurt. We gaan door om zoveel mogelijk externe communicatie onder deze vlag samen te brengen.

b. De buurt in

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
b1	Datagericht werken	Objectieve informatie als basis in elke buurt.				
b2	Buurtagenda voor ‘Samen sterk in uw buurt’	Heel het jaar zichtbaar in de buurt vanuit verschillende thema’s tegelijk.				
b3	Op alle onderwerpen van de openbare ruimte in contact met bewoners	Wederzijdse toename van kennis over en vertrouwen in de openbare ruimte.				
b4	Één ingang meldingen openbare ruimte	Duidelijkheid voor bewoners. Lagere werkdruk gemeente.				
b5	Werkwijze integreren in bestaande werkprocessen	Eigenaarschap bij betrokken medewerkers in openbare ruimte.				

b1. We geven invulling aan datagericht werken. Tegelijkertijd zijn hier nog serieuze stappen te zetten. Met het budget dat in 2025 voorhanden is willen we dit gaan optimaliseren, in het restant van 2024 werken we proefondervindelijk.

b2. We hebben goede stappen gezet in het neerzetten en verbeteren van Samen sterk in uw Buurt. Met de Kadernota 2025-2028 ontstaat ook ruimte om met het budget de volgende stappen te gaan zetten.

b4. We hebben financiële ruimte gevonden om de Geertruidenberg Applicatie te optimaliseren.

c. Meerjarige duurzame inrichting openbare ruimte

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
c1	Opstellen en vaststellen van DIOR	Integraal beleidskader voor duurzame inrichting van de openbare ruimte.				
c2	Opstellen en vaststellen van LIOR	Inrichtingseisen aan de openbare ruimte aan de hand van een leidraad.				
c3	Opstellen en vaststellen van DUOR	Meerjarig uitvoeringsprogramma voor de openbare ruimte.		N.v.t.		N.v.t.

d. Duurzame koppelkansen projecten

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
d1	Format voor de werkvoorraad van projecten	Eenduidig overzicht waarin de status van alle civiele projecten zijn weergegeven.				
d2	Koppelkansen (duurzame en regulier) benutten in projecten	Structureel borgen van koppelkansen bij nieuwe projecten.				
d3	Werkproces civiele projecten en gebiedsontwikkelingen	Eenduidige werkwijze bij projecten en voor de afstemming tussen clusters.				

4b. We hebben grote stappen gemaakt in een meer gestructureerde manier van werken in de projecten in de openbare ruimte. Hiermee creëren we duidelijkheid voor alle projecten en kunnen we duurzaamheid beter integreren. Kortom, we zijn beter in control.

4c. De werkprocessen zijn verbeterd en met het DIOR en LIOR dat binnenkort wordt vastgesteld is dit nog eenduidiger. Dit zal pas het eerste kwartaal van 2025 zijn, waardoor het vooralsnog onduidelijk is welk richting de Raad precies kiest en wat de financiële doorwerking hiervan is.

e. Veiligheid in de openbare ruimte

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
e1	Datagedreven werken	Inzicht in de objectieve en subjectieve veiligheidsbeleving van inwoners.				
e2	Interne samenwerking voor jeugdoverlast en -criminaliteit	Elkaars energie en inzet benutten door verschillende perspectieven aan elkaar te koppelen.				
e3	Aansluiten bij Samen sterk in uw buurt	Veiligheidsissues in de buurt komen stelselmatig boven water.				
e4	Veiligheid in de openbare ruimte in kaart	Informatie over de meest voorname knelpunten op het gebied van veiligheid in de openbare ruimte.				

e1. We geven steeds meer invulling aan datagericht werken. Tegelijkertijd zijn hier nog stappen te zetten. Zo is bijvoorbeeld de handreiking bedrijventerreinen van het Taskforce RIEC doorlopen waarna we datagestuurd bestuurlijke controles hebben uit kunnen voeren op Dombosch II. Momenteel zijn we de handreiking spookbewoning aan het doorlopen om ook op dat vlak datagestuurd controles uit te kunnen voeren en waar nodig te handhaven. Ook meldingen en signalen van inwoners op bijvoorbeeld het gebied van ondermijning worden geregistreerd en uitgelopen.

Met het budget dat in 2025 voorhanden is willen we dit gaan optimaliseren, in het restant van 2024 werken we proefondervindelijk.

e2. We blijven inzetten op de samenwerking met onze (keten-)partners op het gebied van jeugd. Hiermee willen we jeugdoverlast in onze gemeente aanpakken en verminderen. Ook de samenwerking met de jeugdboa en onze jongerenwerkers zetten we actief voort.
In het focusblad integrale veiligheid 2024 is ook opgenomen dat we onder andere inzetten op preventieve maatregelen met betrekking tot jeugdoverlast en willen we het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren verminderen. Het onderzoek van de Rekenkamer heeft een beter beeld gebracht over de jeugdproblematiek in onze gemeente. Dit sluit aan bij de ambities die we eerder al hadden gesteld. De aanbevelingen uit dit rapport worden nader ingepast in de organisatie.

e3.
Openbare orde en veiligheid is niet enkel toe te spitsen op buurtniveau. Als we op buurtniveau gaan kijken, komen we al snel uit op individuele casuïstieken. Het is niet wenselijk dit soort individuele casussen te bespreken in een buurt. Daarom is ervoor gekozen dat vanuit openbare orde en veiligheid (OOV) niet standaard aangesloten wordt bij ‘Samen sterk in uw buurt’. Dat wil niet zeggen dat er niet over veiligheid gesproken wordt. Zo worden inwoners tijdens ‘Samen in uw buurt’ bijvoorbeeld gewezen op Meld Misdaad Anoniem en de buurtpreventie whatsappgroepen.
Signalen die tijdens ‘Samen in uw buurt’ worden opgehaald worden met het team OOV gedeeld en waar nodig verder opgepakt. Het team OOV blijft echter wel betrokken bij dit initiatief en waar nodig, of als er een aanleiding voor is wordt in de buurt aangesloten.

e4.
We nemen deel aan de veiligheidsmonitor van de Veiligheidsregio. Dit geeft op hoofdlijnen inzicht op de veiligheidsthema’s. Daarnaast wordt er eenmaal per jaar met alle gemeenten binnen de veiligheidsregio een themasessie gehouden waarin trends en ontwikkelingen worden besproken die voortkomen uit de veiligheidsmonitor. Deze veiligheidsmonitor geeft echter nog een vrij algemeen beeld van de gemeente en we willen hierin graag een verdiepingsslag maken naar wijk-/of buurtniveau.
Daarnaast maken we veel gebruik van de cijfers van de politie en kijken we regelmatig samen met de politie naar opvallende ontwikkelingen binnen onze gemeente. Bij opvallende ontwikkelingen zetten we hier gezamenlijk meer en gerichter op in.

1.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	V/N	2024
Wegen, straten en pleinen Voor de aanleg van Glasvezel van KPN zijn verschillende kosten gemaakt. Dit bestaat uit het opstellen van een SOK, begeleiding van de aanleg en een onderzoek naar gemeentelijk beleid om dit kostendekkend te maken.	N	50.000
Wegen, straten en pleinen Om de kosten te dekken die wij maken voor KPN krijgen we inkomsten vanuit een degeneratievergoeding van KPN.	V	50.000
Tractie Wegen Straten Pleinen Als gevolg van de actualisatie van de investeringsagenda, vallen afschrijvingslasten in 2024 vrij.	V	52.000
Plantsoenen en parken Het college besloot begin dit jaar om de boom aan het Willem Alexanderhof opnieuw te onderzoeken vanwege aanhoudende klachten van bewoners. Daarnaast wordt een indexering verwerkt vanuit het huidige contract voor het onderhoud van bomen. Hierin is afgesproken dat er in 2024 en 2025 een indexering wordt doorgevoerd.	N	30.000
Mutaties reserves opgave 1 Leefbaarheid De opbrengsten uit grondverkopen (Watertoren, Centrale Weg en Tennet 380 Kv), toegelicht in	N	2.820.000

programma 7 worden toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve.		
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**N**	**2.798.000**
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	V	63.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**2.735.000**

1.3 Investeringen

In de volgende tabel zijn de mutaties op de investeringen van programma 1 opgenomen.

Begroot	Wijziging	Nieuw begroot	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 510.000	€ 170.000	€ 680.000	24 Snoekweg	RIB 7 juni 2024. Sinds maart 2024 is de aanbesteding van project asfalteren en vergroenen Snoekweg van start gegaan. Inmiddels is de kluis van de inschrijvingen geopend en zijn de inschrijfsommen bekend. Het beschikbare budget dat beschikbaar wordt gesteld voor het project blijkt niet voldoende te zijn. Het aanbestedingsbedrag inclusief overige kosten komt op € 680.000. De gemeenteraad heeft al eerder een krediet van € 510.000 ter beschikking gesteld. Dit zorgt voor een benodigd extra krediet van € 170.000, hetgeen in de kapitaallasten voor € 6.000 aan structurele kosten met zich mee brengt. Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting 2024-2027 en zullen daarom ook worden opgenomen in Turap-2. Besluit: Krediet verhogen met € 170.000.
€ 250.000	€ 573	€ 250.573	23 OV: Armaturen 2023	Meerwerk inkorten uitleggers aan lichtmasten. Werk is afgerond. Besluit: Krediet verhogen met € 573 en het krediet afsluiten.
€ 200.000	€ 21.119	€ 221.119	23 OV: Lichtmasten 2023	Er was geen rekening gehouden met Enexis (her) aansluitkosten lichtmasten. Werk is afgerond. Besluit: Krediet verhogen met € 21.119 en het krediet afsluiten.
€ 1.600.000	- € 650.000	€ 950.000	21-23 Fietspad Groenendijk	Project nadert het einde. Krediet kan voorlopig met € 650.000 verlaagd worden. Besluit: Krediet met € 650.000 verlagen.

Programma 2 Opgave Duurzaamheid

2.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

a. Energietransitie

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Toekomstbestendig energiesysteem	Energietransitie.				
a2	Energiebesparende maatregelen	Energietransitie.				
a3	Duurzaam opwekken van energie	Energietransitie.				
a4	Warmtenet	Energietransitie.				

b. Duurzame mobiliteit

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
b1	Deelmobiliteit	Duurzame mobiliteit.				

b2	Elektrische laadinfrastructuur	Duurzame mobiliteit.				
b3	Voorzieningen openbaar vervoer	Duurzame mobiliteit.				
b4	Fietsnetwerk	Duurzame mobiliteit.				

b1. In het najaar van 2024 zijn we gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden van deelmobiliteit in de gemeente. Daarmee komen we tot de gewenste inhoudelijk voortgang op dit dossier.

b3. De ambities rondom de voorzieningen van het openbaar vervoer zijn vooralsnog niet gekoppeld aan financiële budgetten. Daarom kijken we naar kleinschalige oplossingen.

b4. In het najaar van 2024 zijn we gestart met een onderzoek om de knelpunten en kansen van het huidige fietsnetwerk beter in beeld te brengen. Daarmee komen we tot de gewenste inhoudelijke voortgang op dit dossier.

c. Circulaire economie

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
c1	Duurzaam inkoop- en aanbestedingsbeleid	Circulariteit.				
c2	Scheiden van afval bij particulieren	Circulariteit.				
c3	Circulaire bedrijfsvoering	Circulariteit.				
c4	Afval als grondstof bij afvalverwerking	Circulariteit.				

c3. Op onderdelen zetten we grote stappen in onze circulaire doelstellingen, maar in de totale bedrijfsvoering zijn hier nog wel stappen in te zetten. Om te beginnen willen we beter in beeld brengen welk aspecten nu nog onderbelicht zijn, om op termijn toe te werken naar visie/beleid op circulariteit.

c4. Scheiden is de eerste stap in circulair afval. Het verwerkingsproces is een belangrijke tweede. Binnen de regio zijn we aan het onderzoeken op welke manieren we hier als collectief meer impact kunnen maken, voordat dit tot inhoudelijke resultaten leidt zijn we wel wat verder.

d. Klimaatbestendigheid

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
d1	Biodiversiteit stimuleren	Klimaatneutraal.				
d2	Klimaatadaptieve openbare ruimte	Klimaatneutraal.				
d3	Vergroenen van gemeente	Klimaatneutraal.				
d4	Wateroverlast voorkomen	Klimaatneutraal.				
d5	Hittestress verminderen	Klimaatneutraal.				

2.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	**V/N**	**2024**
Regeling capaciteit klimaat en energie (CDOKE) aangepaste rijksbijdrage	V	37.000

SPUK Lokale Aanpak Isolatie De hogere SPUK uitkering is voor het begrotingssaldo een voordeel (zie onder). Aan de SPUK uitkering mag ook een deel van de uitvoeringskosten worden toegerekend,. Voor 2024 is dat € 96.000. Het resterende voordeel wordt bijgeraamd bij de beschikbare budgetten. Deze verhoging is een administratief nadeel (Per saldo zijn lasten en baten SPUK budgettair neutraal).	N	289.000
SPUK Lokale Aanpak Isolatie Van het rijk wordt een zogenaamde Specifieke Uitkering (SPUK) ontvangen voor de lokale aanpak isolatie. De rijksbijdrage is € 385.000 hoger dan aanvankelijk toegekend. Bij een SPUK uitkering moet ook door middel van een accountantsverklaring aangetoond worden dat de uitgaven aan de regeling kunnen worden toegerekend. In 2024 is duidelijk geworden dat ook een deel van de uitvoeringskosten aan de regeling toegerekend mag worden.	V	385.000
SPUK Energiearmoederegeling Vanuit de ontvangen Rijkssubsidie (SPUK Energiearmoederegeling) ontvangen inwoners die zowel energietoeslag ontvangen (hebben) en in aanmerking komen voor de gemeentelijke isolatie subsidie (Subsidieregeling nationaal isolatieprogramma 2023-2024 Geertruidenberg) een ophoging op hun isolatiesubsidie. De isolatiesubsidie wordt met €3.500 opgehoogd (van €1.500 naar €5.000). 32 Huishoudens komen hiervoor in aanmerking en daarom is er €112.000 (€3.500* 32) voor deze opdracht begroot.	N	112.000
SPUK Energiearmoederegeling Vanuit de ontvangen Rijkssubsidie (SPUK Energiearmoederegeling) zal een Energiefixers opdracht uitgevoerd gaan worden in (het laatste kwartaal van) 2024 en 2025. Voor deze opdracht is €250.000 begroot.	N	250.000
SPUK Energiearmoederegeling Voor de uitvoering van de energiearmoederegeling is van rijkswege een bijdrage ontvangen van € 362.000. Voor deze regeling zijn de uitgaven begroot zoals hierboven aangegeven. Aan de uitvoering van de regeling mogen geen ambtelijke uitvoeringskosten worden toegerekend.	V	362.000
Mutaties reserves opgave 2 Duurzaamheid Het amendement inzake de kinderboerderij werd structureel gedekt uit aanpassing van het saldo van de meerjarenbegroting. Structurele dekking uit een reserve is niet toegestaan. Vandaar dat deze dekking onderdeel wordt van de reguliere begroting. De gecorrigeerde dekking is voor het begrotingssaldo een (administratief) nadeel.	N	25.000
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**V**	**108.000**
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	254.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**146.000**

2.3 Investeringen

In de volgende tabel zijn de mutaties op de investeringen van programma 2 opgenomen.

Begroot	Wijziging	Nieuw begroot	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 500.000	- € 200.000	€ 300.000	24 Vervang. GFT, restafval minicontainers	De aanbestedingsprocedure is afgerond en laat een financieel voordeel zien. Dit voordeel is grotendeels het gevolg van de gezamenlijke aanbesteding met de gemeente Drimmelen en de actuele marktomstandigheden. Na afronding van de vervangingswerkzaamheden in november 2024 kunnen de definitieve kosten worden berekend. Dit is nog afhankelijk van de definitief af te nemen aantallen en eventuele extra kosten door tegenvallers in de uitvoering. Op dit moment is de verwachting dat de meerkosten zullen meevallen en de inkoopkosten voor dit project gelijk zullen blijven aan de inschrijfprijs. Besluit: Krediet met € 200.000 verlagen.
€ 800.000	€ 25.000	€ 825.000	24 Statenlaan Riool	Werkzaamheden Statenlaan liggen op koers. Door omstandigheden worden er extra kosten gemaakt. Besluit: Krediet verhogen met € 25.000.

Programma 3 Opgave Mens en Zorg

3.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

a. Bewust (samen)leven

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Ontwikkeling dementievriendelijke gemeente (i.s.m. Surplus)	Inwoners met dementie blijven langer (en in de eigen omgeving) actief.				
a2	Versterking informele zorg, mantelzorg en vrijwilligersbeleid, waardering en deskundigheids-bevordering (i.s.m. Surplus)	Meer inwoners zijn actief als vrijwilliger en/of maken gebruik van vrijwilligers.				
a3	Inzetten van Welzijn op recept, (huis-)artsen verwijzen ook naar sociaal maatschappelijke, informele, oplossingen (ontwikkeling i.s.m. Surplus)	Duurzame oplossingen, minder zorgkosten.				
a4	Valpreventie (nieuw)	Voorkomen van achteruitgang van vitaliteit en gezondheid bij senioren (behoud van zelfredzaamheid.				
a5	Vrijwilligerswinkel/Geertruidenberg voor Elkaar (i.s.m. Surplus)	Meer inwoners zijn, en blijven, actief als vrijwilliger en krijgen de juiste ondersteuning.				
a6	**Project "Spuk/Gala" (afgerond)** Nulmeting GGD, Preventiemiddelen verwerven	Effectieve inzet van preventiemiddelen i.k.v. het gezond en actief leven akkoord (GALA).				
a7	**Project "Actief Gezond"** Uitvoeringskader "actief gezond" (Evaluatie, beleid, plan en uitvoering) Uitvoering Actief-Akkoord Doorontwikkeling combinatieregeling	Versterking welzijn en welbevinden, sociale cohesie.				
a8	**Project "MFA Hooipolder"** Visieontwikkeling welzijn Hooipolder, burgerparticipatie Realisatie multifunctionele accommodatie (MFA) met o.a. basisonderwijs, wijkcentrum en sporthal	Plek voor "eerder erbij" en combi informele en formele hulp.				

Aandachtspunten:

a7. Project "Actief Gezond": In de uitvoering en reguliere taken is steeds meer aandacht voor "Bewust (samen) leven" , zoals via de veranderende inzet van de buurtsportcoaches en aandacht voor valpreventie. De beleidsontwikkeling op "Actief gezond" blijft achter door gebrek aan beleidscapaciteit. De verwachting is dat is hierop afdoende maatregelen zijn genomen zodat dit najaar een eerste stap kan worden gezet.

a8. Project "MFA Hooipolder": Het project MFA Hooipolder is voortvarend gestart, o.a. met een succesvol participatie traject.

b . Werken met talent

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
b1	Visie op Midzuid in het kader van huisvesting. Levert spin-off voor bredere visie op participatie	Effectievere inzet van dienstverlening MidZuid.				
b2	Inburgering integreren in reguliere voorzieningen (i.s.m. Vluchtelingenwerk en Surplus)	Effectievere integratie van statushouders.				
b3	Uitvoering en versterking jaarplan laaggeletterdheid	Versterking zelfredzaamheid en eigen regie.				
b4	**Project "Brede participatie"**	Uitvoeringskader Brede participatie als kader en				

	Inventarisatie van de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en overig landelijk beleid Beleidsevaluatie lokaal (Participatiewet in balans) Hoe en wanneer nieuwe/gewijzigde wettelijke verplichtingen realiseren Welke wenselijke ontwikkeling doen we wel (en wanneer) en welke niet.	aanpak voor effectieve inzet.				
b5	**Project "Op pad"** Ontwikkeling en realisatie van vrij –toegankelijke dagbesteding, inclusief fysieke (pilot-) locatie Ontschotting welzijn, wmo en participatie, verbinding met (lokale) economie/ondernemers	Meer inwoners participeren, tegen minder maatschappelijke kosten (door collectivering, zelfwerkzaamheid en betere verbindingen met werkgevers).				

Aandachtspunten:
b4. Project "Brede Participatie": Zoals gemeld in de voorjaarsnota is prioriteit gegeven aan het actualiseren van bestaande regelingen en is inmiddels een lagere prioriteit gegeven aan het uitvoeringskader "Brede participatie". Dit staat nu gepland voor 2025.
Door de (integrale) ontwikkelingen rond omgekeerd werken, het huis van de wijk en de evaluatie Inburgering wordt op onderdelen voortgang geboekt.

b5. Project "Op pad". Dit project is gekoppeld aan het project "Brede participatie". Een eerste stap daarin is de opening van Huis van de Wijk De Schelf in dit najaar waarmee ontwikkelmogelijkheden ontstaan.

c. Gelukkig opgroeien

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
c1	Versterking meerjarige samenwerking met primair en voortgezet onderwijs en kinderopvang door realisatie Lokale Educatieve Agenda (LEA). (o.a. effectieve invulling voorschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstandenbeleid (OAB))	Meer kinderen gaan naar/ blijven in het reguliere onderwijs en ontwikkelen zich daar beter. Minder jeugdhulp nodig.				
c2	Doorontwikkeling centrum voor jeugd en gezin (CJG)	Meer problemen worden voorkomen, minder hulpvragen, meer collectief opgepakt.				
c3	Versterking jongerenwerk conform ontwikkelopdracht, gericht op betere dialoog met jongeren, aanwezigheid in de buurt en ketensamenwerking (Surplus)	Eerder erbij, effectieve inzet. Problemen minder groot, of beter opgelost.				
c4	Versterken van de sociale veiligheid, uitvoering integraal veiligheidsbeleid	Conform focusblad.				
c5	**Project "Realisatie Uitvoeringskader Jeugd" (afgerond)** Gericht op beheersing/reductie inzet jeugdhulp kosten. Analyse met oplossingen. Uitvoering maatregelen.	Reductie inzet jeugdhulp door preventieve en effectieve interventies.				
c6	**Project "Implementatie strategieplan WBO"** (met Drimmelen) Versterking sociale basis (Door-)ontwikkeling sterk lokaal team	Minder problematiek bij kinderen en hun netwerk, en daardoor meer beheersing kosten jeugdhulp.				
c7	**Project "OKO"** (leeftijd 10-23) Primaire preventieaanpak met als doel een positieve leefomgeving voor alle jongeren creëren.	Gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren voorkomen. Welbevinden van jongeren verbeteren. Ouderparticipatie versterken.				
c8	**Project "Hoor mij"** Jongerenparticipatie invullen	De inbreng en inzet van jongeren in het gemeentelijk beleid- en uitvoering is geborgd.				

Aandachtspunten:
c4. Het onderwerp "jeugdoverlast en veiligheid" was tot dusver binnen de gemeentelijke organisatie niet helder en eenduidig belegd. Inmiddels zijn daarop maatregelen genomen. c6. Er zit veel

positieve ontwikkeling op het jeugddomein wat we vooral samen met de regio WBO, en met name met de gemeente Drimmelen doen. Na een aantal jaren van zoeken zit er nu een flink tempo in, bijvoorbeeld in de realisatie van het stevig lokaal team.

c8. De lokale verbinding met jongeren is in de uitvoering flink verbeterd (jongerenwerk, buurtsport), maar in de beleidsvorming hebben jongeren nog te weinig stem. De verwachting is dat de extra investering die gedaan is in capaciteit en expertise zich de komende periode gaat uitbetalen.

c4. Het onderwerp "jeugdoverlast en veiligheid" was tot dusver binnen de gemeentelijke organisatie niet helder en eenduidig belegd. Inmiddels zijn daarop maatregelen genomen.

d. Financieel zelfredzaam

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
d1	Doorontwikkeling minimabeleid en kindregeling	Beter bijdragen aan kansengelijkheid.				
d2	Doorontwikkeling en uitvoering vroegsignalering	Schulden eerder gesignaleerd, SHV voorkomen.				
d3	Doorontwikkeling en uitvoering schuldhulpverleningstrajecten	Duurzaam verholpen, ontstaan van extra problematiek of recidive voorkomen.				
d4	Doorvoeren wetswijzigingen en volgen landelijke ontwikkelingen SHV	Voldoen aan de wet en anticiperen op kader.				
d5	**Project "Uitvoeringskader financiële zelfredzaamheid"** afstemming partijen betrokken bij financiële zelfredzaamheid opstellen uitvoeringskader	Heldere visie en kader m.b.t. financiële zelfredzaamheid, goede taakverdeling in/met het veld.				
d6	**Project "Schuldenvrij" (afgerond, onderdeel reguliere inzet Surplus)** Ontwikkeling en realisatie integrale schuldhulpverlening O.a. Inzet budgetcoaches (i.s.m. Surplus)	Effectieve en duurzame aanpak van schulden. Laagdrempelige inloop en hulp, eerder melden en voorkomen van schulden. Minder problematiek en recidive.				

e. Vrije inloop

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
e1	Uitvoering basisvoorziening welzijn, waaronder versterken regie en vrijwillige inzet, spreekuur (Surplus, Theek 5, Thuisvester)	Meer/betere hulp voorliggend.				
e2	Regionale pilot reablement, inzet ergotherapeut naast WMO-HO	Langer thuis blijven wonen, verhoging kwaliteit van leven; zelfredzaamheid vergroten.				
e3	**Project "Realisatie integrale wijkteams" (afgerond)** Initiële pilot met Surplus en de gemeente (WMO, participatie en CJG) In praktijk uitzoeken ontwikkel-vragen Op basis van lessen voorstel voor realisatie gemeentelijk wijkteam(s)	Inwoners eerder erbij en beter (integraler en duurzamer) geholpen.				
e4	**Project "Omgekeerd werken"** (in de basisondersteuning) Van (versnipperd) aanbod naar 1 (brede) vraag met een integrale oplossing Van (Gemeente-) winkel naar persoonlijke coach Integraal werkproces Verordening sociaal domein	Integrale sociaal maatschappelijke ondersteuning, gebaseerd op zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid.				

Aandachtspunten:

e2. Het initiatief Reablement heeft veel potentie die er in regionale (WMO-)samenwerking nog niet uitkomt. We oriënteren ons daarom nu ook op een lokale aanpak waardoor toch voorliggende inzet van, bijvoorbeeld, een ergotherapeut mogelijk wordt waarmee geïndiceerde zorg kan worden voorkomen, beperkt of uitgesteld.

e4. Er zijn in de eerste helft van het jaar flinke stappen gezet in de doorontwikkeling van de basisondersteuning. Deze ontwikkeling heeft veel aspecten en raakt zowel inwoners, medewerkers als maatschappelijk partners. Ook komend jaar geven we daarom prioriteit aan de implementatie van "Omgekeerd werken". Dit gebeurt in nauwe afstemming met het project "Stevig lokaal team", en daarmee ook met de gemeente Drimmelen waarmee steeds intensiever en structureler wordt samengewerkt in het sociaal domein.

f. Ondersteunend

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
f1	**Project: "Meer-waarde"** Subsidiebeleid 2025 Bestuursopdracht, uitgangspunten subsidiebeleid Nieuwe verordening incl implementatiestrategie Implementatie afgerond	Sturen op maatschappelijke meerwaarde Stimuleren maatschappelijk initiatief				
f2	**Project "Monitor Mens & Zorg"** Nulmeting sociaal domein. Ontwikkelen en implementeren monitor Periodieke rapportages, o.a. aan de gemeenteraad	Effectieve inzet, houdbaarheid van het stelsel				

Aandachtspunten:

f1. In het voorjaar van 2023 heeft de raad gedebatteerd over het nieuwe subsidiebeleid, in september 2023 heeft het college ingestemd met een bestuursopdracht voor de ontwikkeling en uitvoering daarvan . Bij de eerste Turap leek het er nog op dat we het project tijdelijk moesten stopzetten vanwege bezettingsproblemen. Inmiddels is een ervaren en deskundige projectleider aangetrokken die werkzaam is bij een gerenommeerd bureau waarmee ook de back-up geborgd is. Met een bijgestelde planning en extra projectbudget verwachten we dit project nu voortvarend te realiseren.

3.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	V/N	2024
Huisvesting basisonderwijs Gelet op de bouwtijd van de nieuwe basisschool is de verwachting dat de batterij nog niet gehuurd hoeft te worden. Dit betekent dat de onttrekking aan de reserve ook niet plaats hoeft te vinden.	V	45.000
Onderwijsachterstandenbestrijding Dit is een samengestelde mutaties. Enerzijds gaat het over subsidies voor kindplaatsen en voor locaties waar voor en vroegschoolse educatie wordt gegeven en anderzijds over een tijdelijke functie tot en met 2026 die valt binnen de kaders van de onderwijsachterstandenmiddelen. Binnen het onderwijsveld bestaat grote behoefte aan invulling van deze functie.	N	79.000
Onderwijsachterstandenbestrijding Kosten worden gedekt uit de middelen voor onderwijsachterstandenbestrijding (OAB)	V	80.000
Sportaccommodaties Als gevolg van de actualisatie van de investeringsagenda, vallen afschrijvingslasten in 2024 vrij. Dit geldt zowel voor sportterreinen als voor de zwembaden.	V	56.000
Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. De gemeenteraad heeft besloten dat de Oekraïense ontheemden tot en met 31 oktober 2025 opgevangen mogen worden op het Hoge Veer. Bij de voorjaarsnota werd nog uitgegaan dat de	V	800.000

opvanglocatie op 1 oktober 2024 haar deuren zou sluiten. Omdat de opvanglocatie langer openblijft ontvangt de gemeente twee maanden langer Rijksvergoeding.		
Jeugdhulp We volgen de ontwikkelingen in de prognoses in het sociaal domein, zoals we deze ontvangen van de regio WBO. Als gevolg van de indexering van de tarieven stijgen de kosten voor jeugdhulp.	N	853.000
Opvang Asielzoekers COA Voor de opvang van 50 asielzoekers in het Hoge Veer ontvangen we van het COA een vergoeding. Deze wordt gebruikt voor onder andere onderhoud van het pand, gebruik nutsvoorzieningen, de begeleiding op locatie en beveiliging.	V	898.000
Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg Administratieve correctie met Turap 1. Afwikkeling 2023 (Bedrag van € 106.000 terug) is al verwerkt in 2023 en is per abuis ook in 2024 opgevoerd via Turap 1. Wordt nu via Turap 2 gecorrigeerd.	N	106.000
Participatiewet We voerden een analyse uit naar de historische trends en ontwikkelingen in de verschillende budgetten. Dit leidt tot een bijstelling en herschikking van de budgetten.	N	442.000
WMO hulpmiddelen Er staat nu € 549.000 begroot voor 2024.Voor 2024 kan het budget op € 499.000 gezet worden (dat is vorig jaar ook gebeurd).Voor 2025 e.v. kan het budget structureel op € 510.000 gezet worden (rekening houdend met de indexatie, die was dit jaar 2,24%)."	V	50.000
Maatschappelijke opvang Voor 2024 wordt een terugvloeibedrag berekend van € 339.000 voor Beschermd Wonen. In eerste aanleg waren de terugvloeibedragen meerjarig gehandhaafd op de oude ramingen omdat nog niet duidelijk was of de hogere uitkering structureel wordt. Recent is duidelijk geworden dat de terugvloeibedragen meerjarig hoger worden omdat een deel van de werkzaamheden door onszelf uitgevoerd gaat worden. Vanuit de centrumgemeente Breda is aangegeven dat meerjarig naar verwachting € 400.000 een voorzichtige inschatting is.	V	420.000
Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Dekking van batterij scholen nog niet nodig	N	45.000
Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Met het streven om de Vrije Algemene Reserve te versterken, is een analyse gemaakt van de reserves. Er zijn vier bestemmingsreserves die in de afgelopen jaren niet zijn ingezet. Daarom wordt voorgesteld om deze reserves af te waarderen en het resultaat toe te voegen aan de vrije Algemene Reserve. Het gaat hier om de reserve Noodfonds (€ 465.000), de reserve WVG (€ 9.000), de reserve Stimulering aanpassing eigen woning (€ 50.000) en de reserve Decentralisaties (€ 73.000).	V	597.000
Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Met het streven om de Vrije Algemene Reserve te versterken, worden vier bestemmingsreserves afgewaardeerd. Het resultaat wordt toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve.	N	597.000
Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg De reserve Ontheemden neemt op dit moment jaarlijks toe. Op basis van een globale inschatting verwachten we dat deze reserve met een waarde van € 4.000.000 voldoende is. Het surplus wordt toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve.	V	1.159.000
Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg De reserve Ontheemden neemt op dit moment jaarlijks toe. Op basis van een globale inschatting verwachten we dat deze reserve met een waarde van € 4.000.000 voldoende is. Het surplus wordt toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve.	N	1.159.000
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**V**	**825.000**
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	V	367.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**V**	**1.192.000**

3.3 Investeringen

In de volgende tabel zijn de mutaties op de investeringen van programma 3 opgenomen.

Begroot	Wijziging	Nieuw	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit

		begroot		
€ 515.000	- € 168.258	€ 346.742	23 DDHC Hockey renovatie zandveld	Project is afgerond. Laatste SPUK boekingen dienen nog plaats te vinden op basis van verantwoording 2024 en 2025. Besluit: Krediet met € 168.258 verlagen en het project afsluiten met uitzondering van mogelijke SPUK boekingen in 2024 en 2025.

Programma 4 Opgave Wonen

4.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

a. Woonruimte naar behoefte

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Sturen op behoefte	Vaststellen uitvoeringsprogramma wonen.				
a2	Huisvesting specifieke doelgroepen op basis van wettelijke taakstelling	Opstellen plan van aanpak voor regionale afspraken en continue monitoring.				
a3	Woningen toevoegen	Uitvoeren locatiestudie naar potentiële locaties en het maken van keuzes daarbinnen.				
a4	Woningen toevoegen	Voor 2025 is gestart met de bouw van tenminste 100 woningen.				
a5	Huisvestingsverordening	Vanaf 2023 max 50% toewijzing aan eigen inwoners.				

a2. De spreidingswet is aangenomen en vraagt nog steeds uitvoering van onze taakstelling tot het huisvesten van asielzoekers. Regionaal is een plan van aanpak opgesteld om in de Baronie aan onze opgave te voldoen. De zoektocht naar geschikte locaties loopt volgens planning, maar is nog niet afgerond. Onze wettelijke taakstelling tot het huisvesten van statushouders loopt iets achter.

a4. Het onderzoek om aan te kunnen tonen dat er sprake is van voldoende schaarste en zo ook daadwerkelijk gebruik te kunnen maken van de wettelijke mogelijkheden om 50% van onze sociale huurwoningen aan onze eigen inwoners toe te wijzen loopt. Zolang dit onderzoek niet is afgerond kan er nog geen uitvoering worden gegeven aan deze opdracht van de gemeenteraad.

b. Verbeteren, bewaken en behouden balans

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
b1	Sturen op balans bij de woonruimteverdeling	Uitvoeringsprogramma wonen en met anterieure overeenkomsten.				
b2	Opstellen van kaders voor het creëren van woonruimte die aansluit bij de maatschappelijke opgaven	Komen tot een evenwichtige woonruimteverdeling op basis van behoefte.				

b2. Met het vaststellen van het programma Wonen en het ondertekenen van de woondeal geven we sturing aan de behoefte vraag bij nieuwbouw. Door de prestatieafspraken met Thuisvester sturen we op de verdeling van de bestaande sociale woningvoorraad.

c. Regie op de woningmarkt

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
c1	We communiceren randvoorwaarden proactief naar ontwikkelaars.	Sturing op juiste woningdifferentiatie				

d. Ontwikkelingen in samenspraak met inwoners en stakeholders

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
d1	De input van inwoners en stakeholders wordt meegenomen in het programma Wonen	Betrokkenheid inwoners en stakeholders en creëren van maatschappelijk draagvlak				

4.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	V/N	2024
Ruimtelijk beleid Vanuit het rijk is een SBI-subsidie toegekend aan het project Tuinen van Sandoel. De subidie kan alleen ingezet worden ten behoeven van dit project. De subsidiegelden zijn in december 2023 al ontvangen en staan klaar om ingezet.	V	150.000
Ruimtelijk beleid De ontvangen SBI subsidie vanuit het rijk kan alleen ingezet worden ten behoeve van het project Tuinen van Sandoel en dan ook alleen voor die delen van het project die te maken hebben met blok C, welke in opdracht van Thuisvester wordt ontwikkeld. Thuisvester en de ontwikkelaar zijn nog in overleg voor welke deel van de openbare ruimte en de inrichting van het buitenterrein de subsidie ingezet kan worden. Zodra dit inzichtelijk is gemaakt kan het college overgaan tot toekennen van de subsidie.	N	150.000
Volkshuisvesting Dit betreft een subsidie (SPUK) voor het bouwen van woonruimten voor aandachtsgroepen. De bedoeling was om deze in 2024 te gebruiken. Van het woningbouwproject waarvoor de subsidie wordt ingezet (Omschoorweg) is de startdatum voor de realisatie nog niet definitief. Het is mogelijk dat we de subsidie pas in 2025 gaan gebruiken – hierover is nog geen duidelijkheid.	N	280.000
Volkshuisvesting De subsidie voor het bouwen van woonruimte voor aandachtsgroepen is een SPUK die in 2023 is ontvangen en nu wordt ingezet.	V	280.000
Omgevingswet De jaarlijkse begroting voor de implementatie van de Omgevingswet in de organisatie is na evaluatie naar beneden bijgesteld. De afgelopen jaren hebben wij structureel meer budget over gehouden dan dat er besteed is. Hierop is besloten de jaarlijkse begroting Omgevingswet aan te passen.	V	116.000
Omgevingsvergunning De behandeling van de aanvragen t.b.v. reconstructie Hooipolder /A27 zijn uitbesteed vanwege capaciteit tekort bij het team Omgevingsvergunningen en derhalve zijn hier extra kosten mee gemoeid.	N	35.000
Omgevingsvergunning De extra leges worden veroorzaakt door o.a. de extra inkomsten als gevolg van bouwprojecten t.b.v. reconstructie Hooipolder/A27. Deze waren niet voorzien bij de opstelling van de primaire begroting daar de planning van de indiening van de aanvragen destijds nog niet bekend was van deze projecten.	V	630.000
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	V	711.000
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	V	18.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	V	729.000

4.3 Investeringen

In programma 4 zijn geen wijzigingen in de investeringen.

Programma 5 Opgave Economie en Toerisme

5.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

a. Verbeteren vestigingsklimaat

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Kwaliteitsverbeterplan bedrijventerreinen	Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren. Een circulaire, duurzame en innovatie economie.				
a2	OV-hub bedrijventerrein	Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren.				

		Een circulaire, duurzame en innovatie economie.				
a3	Verkenning maritieme sector op thema's onderwijs en clustering	Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren.				
a4	Startersprogramma	Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren.				

b. Circulaire, duurzame & innovatieve economie

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
b1	In beeld brengen van de rest- en vraagstromen op bedrijventerreinen	Een circulaire, duurzame en innovatie economie.				
b2	Uitreiken Groene Pluim	Een circulaire, duurzame en innovatie economie.				
b3	Aanbestedingsbeleid herzien	Een circulaire, duurzame en innovatie economie. Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren.				

c. Gastvrij naar bezoekers

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
c1	Verbeteren zichtbaarheid en beleefbaarheid vesting	De gemeente is gastvrij naar bewoners en bezoekers.				
c2	Uitbreiding bewegwijzering en aanlegvoorziening op het water	De gemeente is gastvrij naar bewoners en bezoekers.				
c3	Optimalisering fiets- en wandelstructuur	De gemeente is gastvrij naar bewoners en bezoekers.				

c2. De toeristische bewegwijzering over water voldoet niet meer. Er wordt een plan opgemaakt hoe de bewegwijzering ingericht moet worden. Na afronding van het plan zal een aanbesteding worden doorlopen om tot aanleg te komen. Daarnaast zijn we een onderzoek aan het uitvoeren waar we mogelijk extra aanlegvoorzieningen kunnen realiseren aan de Donge. De beschikbare ruimte is beperkt.

5.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	V/N	2024
Toerisme We temporiseren een aantal projecten, dit levert een besparing van € 35.000 op.	V	35.000
Subsidie bibliotheken Het gaat hier om een administratieve aanpasing.	N	45.000
Subsidie bibliotheken Het gaat hier om een administratieve aanpasing.	V	45.000
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	V	35.000
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	V	58.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	V	93.000

5.3 Investeringen

In programma 5 zijn voor de periode 2024-2027 geen investeringen voorzien.

Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening

6.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

Dienstverlening: Kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van onze dienstverlening

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Servicenormen dienstverlening opstellen.	Duidelijkheid over wat onze inwoners, ondernemers en partners kunnen verwachten.				
a2	Professionalisering.	Communiceren begrijpelijk en helder.				
a3	Burgerpeiling/ondernemerspeiling.	Beter beeld beoordeling onze dienstverlening.				
a4	Implementatie WOO.	Overheid communiceert proactief. Inwoners krijgen zicht op het handelen van de overheid.				
a5	Archief en zaaksysteem in de cloud brengen.	Continuïteit van applicaties gewaarborgd.				
a6	Data gedreven werken.	Efficiëntere inzet van onze middelen doordat meer focus kunnen aanbrengen en beter beeld hebben van de situatie.				
a7	Digitaal aanvragen evenementenvergunning.	Vermindering administratieve lastendruk bij organisatoren.				
a8	Administratieve lastendruk verminderen.	Vermindering administratieve lastendruk; Effectievere inzet van beschikbare middelen.				
a9	Intensiveren regionale en lokale samenwerking.	Effectievere inzet van mensen en middelen.				

a1. Door andere prioriteitstelling laat het opstellen van de servicenormen nog op zich wachten. De verwachting is nu dat medio 2025 deze servicenormen van kracht worden.

a3. In 2024 wordt er geen peiling gehouden. Dit is voor het laatst in 2023 gebeurt en zal in 2025 herhaald worden.

a4. De implementatie van de WOO gaat de gehele organisatie aan. Er is een start gemaakt met de voorbereidingen op de implementatie. Zo heeft er een nulmeting plaatsgevonden en heeft het college het ambitieniveau van de gemeente Geertruidenberg vastgesteld op "basis". Werkprocessen moeten aangepast worden en dit vergt meer dan vooraf werd aangenomen. Momenteel zetten we, binnen het beschikbaar gestelde budget voor de implementatie van de WOO, extra in op capaciteit voor een projectleider. Onze inspanningen zijn er op gericht om te voldoen ofwel om per inwerkingtreding van de actieve openbaarmakingsplicht de eerste categorieën informatie actief te openbaren. Mogelijk dat de incidentele middelen voor de implementatie van de WOO aan het einde van het jaar nog een keer overgeheveld moeten worden naar 2025.

a5. De implementatie van ons zaak- en archiefsysteem in de cloud is gestart met een Europese aanbesteding. De doorlooptijd van aanbesteding en implementatie is langer dan verwacht waardoor realisatie nu in 2025 gepland is in plaats van 2024.

a6. We hebben te maken met een gespannen arbeidsmarkt waardoor we later zijn gestart met het data gedreven werken. Dit remt ons op onderdelen. Hierdoor kunnen we vooralsnog niet voldoen aan de verwachtingen op dit gebied. Aan de andere kant hebben we wel onze eerste stappen gezet. Zo wordt er hard gewerkt aan de Datastrategie die we eind 2024 gereed verwachten. Vanaf 2025 gaan we stapsgewijs meer data gedreven werken.

Dienstverlening: Klantgerichtheid, we zijn dichtbij en weten wat er speelt

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang	Financiën

			T 1	T 2	T 1	T 2
b1	Door ontwikkelen KCC.	Inwoners worden passend geïnformeerd . Druk op KCC neemt af.				
b2	Aanpassing gemeentewinkel.	Ontvangstruimte aangepast en uitstraling verbeterd, meer welkom.				
b3	Huis van de gemeente.	Passende werkomgeving, inwoners voelen zich welkom.				
b4	Intensiveren Wijkgericht samenwerken.	Inwoners krijgen meer regie over hun leefomgeving. Plannen sluiten beter aan bij de ideeën van burgers.				
b5	Locatie bezoeken.	Betere aanvragen, kortere doorlooptijden.				

b1. In 2024 hebben we nog geen uitvoering kunnen geven aan de doorontwikkeling van het KCC. Dit staat voor 2025 gepland. Wel heeft met de verbouwing van het KCC een fysieke doorontwikkeling plaatsgevonden waardoor de privacy van onze bezoekers beter geborgd is.

b2. De bouwkosten zijn gestegen. Door te schuiven met middelen vanuit een krediet kan het ontstane tekort gedekt worden. In deze tussenrapportage wordt uw raad gevraagd om hier akkoord op te geven.

b3. Met de verbouwing van de ontvangstruimte die in de tweede helft van 2024 heeft plaatsgevonden zijn we een meer open en bereikbare gemeente geworden met aandacht voor de privacy van onze bezoekers. Ook is er in de hal een vergaderruimte voor bezoekers toegevoegd en zijn aangrenzende werkruimten eigentijdser gemaakt. Met deze aanpassingen kunnen we inwoners ontvangen in een professionele omgeving, beter samen werken en in een rustige omgeving een online overleg voeren met inwoners of onze partners. Het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het gemeentehuis heeft in 2024 nog niet kunnen plaatsvinden.

Dienstverlening: Betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij zaken, we doen het samen

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
c1	Klachtenafhandeling.	Minder klachten en inwoners, ondernemers voelen zich meer gehoord.				
c2	Communicatie jongeren.	Jongeren zijn meer aangesloten en we hebben een beter beeld van hun wensen.				
c3	Burgerparticipatie.	Inwoners, ondernemers zijn meer betrokken bij plannen.				

c1. Op grond van de cijfers van het eerste halfjaar 2023 en het eerste halfjaar 2024 kan er worden geconcludeerd dat het aantal klachten vrijwel gelijk is. Maar in 2024 zijn er in het eerste halfjaar wel iets meer klachten afgehandeld. Het is bekend dat een vlotte aanpak na de ontvangst van een klacht (contact opnemen, toepassen van hoor- wederhoor, uitleg geven) in veel gevallen leidt tot de conclusie dat de klacht naar tevredenheid is opgepakt en dat de klacht daarmee als afgehandeld kan worden beschouwd.

c2. We betrekken jongeren meer bij (relevante) projecten. Zo konden jongeren bijvoorbeeld meedenken en hun wensen aangeven voor het project School en Wijk.

c3. We hebben een projectgroep Participatie opgestart om participatie verder uit te rollen. We pakken meerdere trajecten aan volgens een nieuwe participatiemethodiek. We evalueren de aanpak om hiervan te leren. Bij het project School en Wijk wordt de methode het Relevant Gesprek (zoals omschreven in de door de gemeenteraad vastgestelde nota burgerparticipatie) toegepast. Bij een aantal nog verder uit te voeren projecten (denk bijvoorbeeld aan Ecopark, Woonvisie Raamsdonk, Schonkplein en Achter de Hoeven) wordt de genoemde methode ook toegepast.

6.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	V/N	2024
College van Burgemeester en wethouders Presidium heeft besloten om onderzoek Toekomstvisie G kracht 2 jaar door te schuiven.	V	50.000
College van Burgemeester en wethouders Betreft rente toerekening aan de voorziening pensioenenwethouders. Aan de voorziening moet jaarlijks rente worden toegerekend voor 2024 is dit 3,16%.	N	57.000
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**N**	**7.000**
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	N	1.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**N**	**8.000**

6.3 Investeringen

In programma 6 zijn geen wijzigingen in de investeringen.

Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie

7.1 Voortgang op de resultaten in de programmalijnen

a. Lastendruk is in balans met de ambities die vanuit alle opgaven zijn geformuleerd

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
a1	Zoeken naar bezuinigingen/heroverwegen oude en nieuwe inspanningen	Structureel sluitende begroting.				
a2	Optimaal gebruik maken van provinciale/landelijke en Europese subsidies	Dekking (deels) van ambities uit de diverse programma's.				
a3	Toekomstige invulling WOZ/BAG/Belastingen	Terugdringen van incidentele kosten/bevorderen continuïteit.				

a1. Voor de begroting staat de gemeente voor een forse inspanning om doormiddel van bezuinigingen/ombuigingen en heroverwegingen een sluitende meerjarenbegroting aan te kunnen leveren. Met name voor de jaren 2026 en 2027 geeft het structureel sluitende krijgen van de begroting nog flinke uitdagingen. De aangegeven ombuigingen geven richting 2028 voorlopig een sluitend beeld.

a2. De werving van de subsidie coördinator is nog niet geslaagd. Financieel is deze vacature budget neutraal opgenomen.

b. Inwoners en partners hebben inzicht in de wijze waarop wij conform wet en regelgeving onze middelen besteden en de mate waarin we de doelen realiseren

Nr.	Inspanning	Resultaat	Voortgang		Financiën	
			T 1	T 2	T 1	T 2
b1.	Nagaan en vaststellen welke ratio's/KPI's inzicht geven in de realisatie van onze doelen	Inzicht in realisatie doelen.				
b2.	Doorontwikkeling Pepperflow	Inzicht in realisatie doelen en besteding middelen.				

b3.	Inventariseren aanbestedingen voor raamcontracten	Voorkomen van (Europese) aanbestedingsfouten.				

b2. Met de invoering van de raadsomgeving in Pepperflow en de mogelijkheid tot het stellen van raadsvragen in Pepperflow bij alle P&C producten, is de doorontwikkeling van Pepperflow afgerond.

b3. De facturenanalyse over de jaarrekening 2023 is gedeeld met het inkoopbureau ten behoeve van de inventarisatie van mogelijke aanbestedingstrajecten voor raamcontracten. Hieruit zijn al enkele aanbestedingen procedures van raamcontracten tot stand gekomen.

7.2 Financiële afwijkingen exploitatie

Omschrijving	V/N	2024
Grondexploitatie algemene dienst De verkoop van een aantal gronden (Watertoren, Centrale Weg en Tennet 380Kv) is definitief. De overdracht vindt in 2024 plaats. De opbrengst van deze grondverkopen wordt toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve. De toevoeging is onderdeel van programma 1 en wordt daar opgenomen. Voor de exploitatie werken de mutaties budgettair neutraal.	V	2.820.000
Overhead Personeel Vanwege hoger aantal medewerkers die instromen in de WW en ZW dient extra in de voorziening te worden gestort om de ingeschatte verplichtingen te kunnen opvangen.	N	95.000
Overhead ICT Stijgende kosten vanwege doorontwikkeling van de digitale dienstverlening intern en extern.	N	29.000
Overhead ICT Overhevelen van krediet 70400315 24 investering hard- en software doordat het kosten voor diensten zijn.	N	21.000
Overhead I&A Het budget voor eenmalige kosten ‘zaak en archiefsysteem over naar de cloud’ zal in 2024 niet worden benut. Het budget wordt doorgeschoven naar 2025 omdat het project nog in de de aanbestedingsfase is. In 2025 start de implementatiefase van het project ‘zaak en archiefsysteem over naar de cloud’.	V	60.000
Treasury De rente voor kortlopende leningen is € 332.000 lager dan begroot. De reden is met name gelegen in het feit dat een aantal investeringen zijn doorgeschoven naar latere jaren (en er dus in 2024 geen lening voor afgesloten hoeft te worden) en door de ruime vergoedingen van het rijk voor bijvoorbeeld de opvang van ontheemden en asielzoekers.	V	332.000
Treasury Vanwege het doorschuiven van een deel van de voorgenomen investeringen naar latere jaren kan een dele van de rente ook niet doorgerekend worden naar verschillende investeringen. Dit nadeel is feitelijk administratief omdat deze bezien moet worden in samenhang met de voordelen op de rente van de kortlopende leningen.	N	85.000
Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen Het betreft hier een incidentele verhoging van de opbrengst, vanwege het feit dat bij de gehanteerde waardeontwikkeling bij de berekening van het tarief van een iets lagere marktontwikkeling is uitgegaan dan wat later de werkelijke marktontwikkeling is gebleken.	V	40.000
Onroerende Zaakbelastingen eigenaren niet woningen Het betreft hier een incidentele verhoging van de opbrengst, voornamelijk veroorzaakt vanwege de waardestijging van de RWE (Amercentrale) ten opzichte van vorig jaar en daarmee ook de stijging van OZB inkomsten.	V	111.000
Uitkering gemeentefonds De septembercirculaire van de algemene uitkering van het gemeentefonds laat een verhoging zien van € 688.000. Het voordeel is het gevolg van een hogere uitkeringsfactor met 6 uitkeringspunten terwijl een verlaging was verwacht. Voor het overige is de uitkering enigszins hoger dan verwacht als gevolg van actualisatie van de eenheden (inwoners, woonruimten) en de bedragen per eenheid.	V	688.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën De voorgenomen storting in de reserve ontheemden wordt gewijzigd in een storting in de Vrije Algemene Reserve. Niet storten in de reserve Ontheemden is voor de exploitatiecijfers een (administratief) voordeel	V	818.000

Mutaties reserves opgave 7 Financiën Teneinde de Vrije Algemene Reserve op een zo hoog mogelijk niveau te krijgen wordt, vooruitlopend op de jaarrekening 2024, zoveel als mogelijk op voorhand gestort zodat de omvang eventueel betrokken kan worden bij de dekking van toekomstige begrotingen.	N	1.678.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën Ook de begrote overschotten op de uitvoering van de asielzoekersopgave worden op voorhand toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve. Ook hier is het belangrijkste argument “het zo hoog mogelijk maken van de Vrije Algemene Reserve”.	N	1.149.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën De reserve dualisme is vanwege de beperkte omvang tegen het licht gehouden en beoordeeld of het noodzakelijk is om deze apart in beeld te blijven houden. Veelal reserves die al jaren niet meer gebruikt worden en daarmee feitelijk budgetruimte vasthouden die op andere onderdelen wel gebruikt kunnen worden. Ook hier wordt voorgesteld om deze reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Vrije Algemene Reserve.	V	50.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën De reserve doorontwikkeling organisatie is vanwege de beperkte omvang tegen het licht gehouden en beoordeeld of het noodzakelijk is om deze apart in beeld te blijven houden. Veelal reserves die al jaren niet meer gebruikt worden en daarmee feitelijk budgetruimte vasthouden die op andere onderdelen wel gebruikt kunnen worden. Ook hier wordt voorgesteld om deze reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Vrije Algemene Reserve.	V	31.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën Het saldo van de reserves dualisame raad (€ 50.000) en doorontwikkeling organisatie (€ 31.000) wordt toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve.	N	81.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën Omdat tussentijds een aanzienlijke toevoeging aan de Vrije Algemene reserve wordt gerealiseerd wordt (administratief) afgezien van de storting waarover in het verleden reeds besloten is.	V	900.000
Mutaties reserves opgave 7 Financiën Teneinde het saldo van de turap 2 zuiver te kunnen berekenen dient het (structureel) saldo van de turap 1 administratief ingebracht te worden. Voor de tellingen is dit een administratief nadeel.	N	1.727.000
Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**V**	**983.000**
Saldo van de opgavemutaties < 25.000	V	236.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties	**V**	**1.219.000**

7.3 Investeringen

In de volgende tabel zijn de mutaties op de investeringen van programma 7 opgenomen.

Begroot	Wijziging	Nieuw begroot	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 384.616	- € 115.000	€ 269.616	23 Voorbereidingskrediet vernieuwbouw gemeentehuis	In 2025 vindt vervolgonderzoek plaats naar de ver- of nieuwbouw van het gemeentehuis. Aan de hand van de uitkomsten van dat onderzoek wordt gekeken welk krediet nodig is voor de verdere uitwerking. De herinrichting van de ontvangsthal en omliggende ruimten is aangepast aan de eisen van deze tijd (privacy, spreekkamers, vergaderruimte, balies etc). Aan de hand van voortschrijdend inzicht bleek voor de verbouwing alsnog een deel van het bedrag nodig te zijn dat bij de slotwijziging 2023 vanuit het krediet ‘Ontvangstruimte Gemeentewinkel’ is overgeheveld naar dit voorbereidingskrediet. Het gaat hierbij om een bedrag van € 115.000 dat voor de realisatie van de verbouwing van de ontvangsthal en omliggende ruimtes overgeheveld wordt naar het krediet van de ontvangstruimte. Besluit: Krediet met € 115.000 verlagen.
€ 138.028	€ 115.000	€ 253.028	20 - 22 Ontvangstruimte	De herinrichting van de ontvangsthal en omliggende ruimten is aangepast aan de eisen van deze tijd (privacy, spreekkamers, vergaderruimte, balies etc). Aan de hand van voortschrijdend inzicht bleek voor de verbouwing alsnog een deel van het bedrag nodig te zijn dat bij de slotwijziging 2023 is

				overgeheveld naar het 'Voorbereidingskrediet vernieuwbouw gemeentehuis'. Het gaat hierbij om een benodigd bedrag van € 115.000 uit het voorbereidingskrediet. Besluit: Krediet verhogen met € 115.000.
€ 20.500	- € 20.500	€ 0	24 Investeringen hard- en software	Software wordt steeds vaker gehuurd in plaats van gekocht. Daarom dit budget naar de exploitatie brengen. Ook voor de kredieten van 2025,2026 en 2027. Besluit: Krediet met € 20.500 verlagen en het krediet afsluiten.

3.2 Reserves en voorzieningen

In onderstaande tabellen worden een resumé van de mutaties van de reserves en voorzieningen weergegeven zoals in deze Turap 2024-2 zijn opgenomen. Een storting in de reserve is een Nadeel voor het exploitatiesaldo. Een onttrekking uit een reserve is een Voordeel. Voor de stortingen en onttrekking uit een voorziening wordt dezelfde codering gebruikt.

Omschrijving	Storting 2024	Onttrekking 2024	Toelichting
Vrije algemene reserve	6.745.000	-1.638.000	Saldering van de vrijgevallen reserves, minder onttrekking dan begroot, Saldo Jaarrekening, Grond aankopen en divers.
Algemene weerstandsreserve	527.000	0	Storting weerstandsreserve.
Reserve Noodfonds 2023		465.000	Deze reserve wordt opgeheven, saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.
Reserve WVG		9.000	Deze reserve wordt opgeheven, saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.
Stimuleringsfonds aanpassing eigen woning		50.000	Deze reserve wordt opgeheven, saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.
Reserve dualisme raad		50.000	Deze reserve wordt opgeheven, saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.
Reserve decentralisaties		73.000	Deze reserve wordt opgeheven, saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.
Reserve doorontwikkeling organisatie		31.000	Deze reserve wordt opgeheven, saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.
Reserve afschrijving investering IHP		-1.000	Correctie op IHP.
Reserve Oekraïne	-291.000	1.159.000	Reserve wordt gemaximaliseerd op 4 miljoen. Restant saldo gaat naar Vrije Algemene Reserve.

Voorziening	2024	Toelichting
Voorziening pensioenverplichtingen (APPA)	57.000 N	Betreft rente toerekening aan de voorziening pensioenenwethouders. Aan de voorziening moet jaarlijks rente worden toegerekend voor 2024 is dit 3,16%.
Voorziening wachtgeld vml werknemers	95.000 N	Vanwege hoger aantal medewerkers die instromen in de WW en ZW dient extra in de voorziening te worden gestort om de ingeschatte verplichtingen te kunnen opvangen
Voorziening onderhoud gemeentelijke eigendommen	2.000 N	Diverse kleine mutaties in stortingen in de voorziening.
Voorziening riolering	71.000 N	Diverse mutaties in de voorziening op basis van realisatie.

3.3 Recapitulatie afwijkingen programma's

In de onderstaande tabellen is de recapitulatie opgenomen van de verschillende afwijkingen per programma, gesorteerd op afwijkingen > € 25.000 en < € 25.000.

Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**V/N**	**2024**
Opgave 1 – Leefbaarheid	N	2.798.000
Opgave 2 – Duurzaamheid	V	108.000
Opgave 3 – Mens en Zorg	V	825.000
Opgave 4 – Wonen	V	711.000
Opgave 5 – Economie en Toerisme	V	35.000
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	N	7.000
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	V	983.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties > 25.000	**N**	**448.000**

Saldo van de opgavemutaties < 25.000	**V/N**	**2024**
Opgave 1 – Leefbaarheid	V	63.000
Opgave 2 – Duurzaamheid	N	254.000
Opgave 3 – Mens en Zorg	V	367.000
Opgave 4 – Wonen	V	18.000
Opgave 5 – Economie en Toerisme	V	58.000
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	N	1.000
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	V	236.000
Totaal Saldo van de opgavemutaties < 25.000	**V**	**793.000**

Totaal Saldo van alle opgavemutaties	**V/N**	**2024**
Opgave 1 – Leefbaarheid	N	2.735.000
Opgave 2 – Duurzaamheid	N	146.000
Opgave 3 – Mens en Zorg	V	1.192.000
Opgave 4 – Wonen	V	729.000
Opgave 5 – Economie en Toerisme	V	93.000
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	N	8.000
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	V	1.219.000
Totaal Saldo alle opgavemutaties	**V**	**345.000**